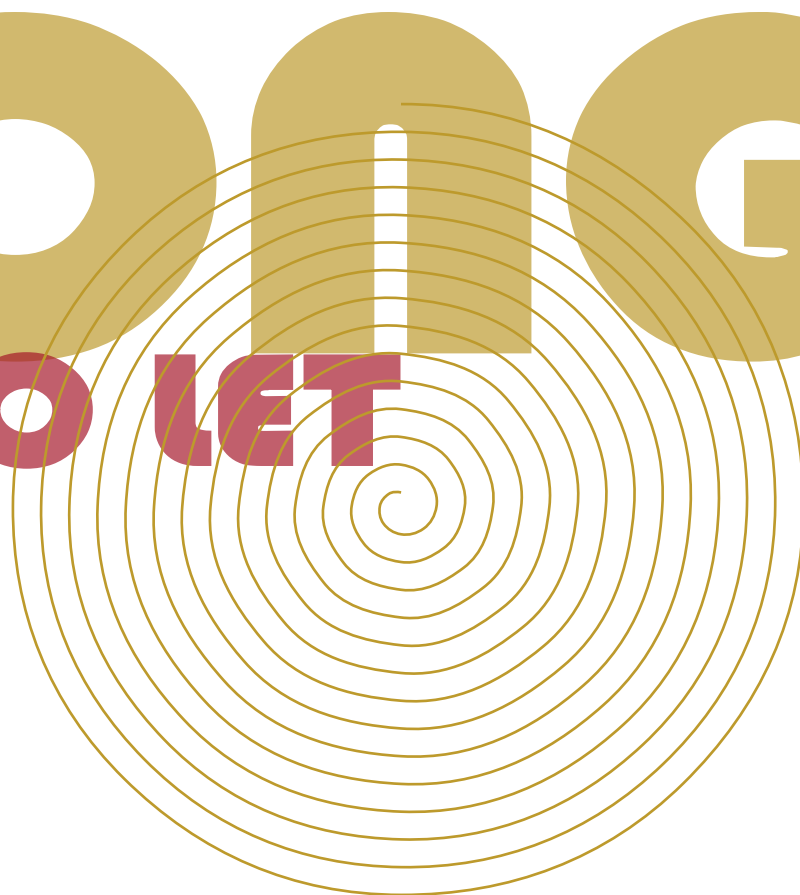

Divadlo

GOING

60 LET

Předmluva

Městská část Praha 9 se může pochlubit zcela unikátní kulturní institucí s bohatou historií a neméně zajímavou současností. Dříve kulturní dům a dnes Divadlo Gong působí na Praze 9 již šedesát let. Jsem proto nesmírně potěšen, že vznikla tato krátká publikace. Přehledně popisuje pestrou minulost Gongu, a to nejen psanou formou, ale také díky dobovým fotografiím, ukázkou programů či rozhovorů s osobnostmi, které měly na kulturní život v naší městské části zásadní vliv.

V Praze byste marně hledali jinou městskou část, která se může pyšnit takovou kulturní institucí, a já jsem velice rád, že se nám stále daří činnost Gongu podporovat a rozvíjet. V posledních letech nás těší neustále narůstající divácký zájem, což dokládá i skutečnost, že téměř všechna představení bývají vyprodaná.

Když uvažuji o Gongu z ekonomického hlediska, jako ideální vidím možnost změny financování kulturních zařízení. Otázkami financování Gongu se zabývám i s ohledem na budoucnost divadla. Rád

bych se totiž podílel na zajištění dlouhodobější formy financování. Dle současných pravidel jsou prostředky přidělovány na každý jeden rok, což dlouhodobý rozvoj, bohužel, neumožňuje. Mou snahou tak je pokusit se zajistit změnu financování na vyšší úrovni, tedy aby grantové prostředky udělované Magistrátem, byly přesunuty k jednotlivým městským částem, které by mohly zdroje vhodněji rozdělit. To by například umožnilo, aby se divadlo AHA! stalo integrální součástí Gongu, a Divadlo Gong by pak mohlo mít svůj vlastní profesionální soubor.

Nemohu opomenout úzkou spolupráci mezi "devítkou" a divadlem Gong. Naší snahou je propojení městské části a divadla, které přináší užitek a radost na obou stranách. Absolventi hudebních kurzů tak třeba vystupují na veřejných akcích pořádaných městskou částí nebo na setkáních se seniory. Společně pořádáme také charitativní akce. Jedním příkladem za všechny je "Šátek s příběhem". Díky této akci jsme společně vybrali několik tisíc korun na dobročinné účely.

Intenzivně vnímám kulturní a vzdělávací hodnoty, které Gong městské části a jejím obyvatelům, a nejen jim, přináší. K významným kulturním přejímám Gongu vše nejlepší a mohu slíbit, že i nadále budu pro jeho rozvoj dělat maximum.

Mgr. Adam Vážanský, místostarosta městské části Praha 9

Z historie kulturního života Prahy 9

Historie kulturního života ve Vysočanech má dlouholetou tradici. Než se dostaneme k samotnému Divadlu Gong a k jeho začátkům – nepříliš povzbudivému období v sedmdesátých letech – až po současnost, podívejme se na dobu dřívější. A to dokonce ještě před vznik samostatného Československa. Ze zmíněného období je nezbytné připomenout si alespoň některé spolky, které nejvýrazněji šířily kulturu a vlastenectví.

SPOLKY A OCHOTNICKÉ DIVADLO

Již od roku 1874 existovala na základě úředně schválených stanov Čtenářsko-ochotnická beseda LUBOR ve Vysočanech. Spolek oživil kulturní život organizováním společenských bálů nebo výletů, nicméně postupem doby se jeho hlavní činností stalo právě divadlo.

Druhým, velmi důležitým spolkem, který se zabýval ochotnickým divadlem, byla Osvěta. Přes různé peripetie s úřady tak vznikl v roce 1912 Ochotnicko-vzdělávací a podporující se klub Osvěta.

V prvních letech 20. století tedy ve Vysočanech působily dva výrazné ochotnické spolky. S oběma na ochotnických představeních hostovali také herci z pražských, tzv. kamenných divadel. Osvěta, která vlastně vznikla jako protějšek spolku Lubor, pak cílila na nejmladší generaci diváků. Osvěta však nebyl jen ochotnický soubor, ale také hudební kroužek, který se podílel na představeních ve zpěvohrách a operetách.

Ze vzpomínek paní Marie Schneiderové, která vystupovala v již dříve existujícím ochotnickém spolku, se dozvídáme, že prvním uvedeným představením byla Mramorová princezna. Z původních odpoledních představení pro děti se nakonec uskutečnilo i večerní představení pro dospělé diváky, a to v sále hostince U Ruského dvora. Postupem doby se spolek Osvěta přesunul z původního sálu hostince U Ruského dvora do vlastního divadla v Čechově ulici. Vzniklo tak Divadlo Osvěta. Budovu tohoto divadla byste však dnes hledali marně, byla totiž zbořena v roce 1991.

IVAN JANDL, 24.1.1937–21.11.1987, byl prvním československým držitelem Oscara, a to za herecký výkon v protiválečném filmu Poznámání (The Search) z roku 1949. Za stejný film byl oceněn i Zlatým globem. Právě nešťastná doba po roce 1948 se promítla do dalšího osudu nadaného dětského herce. Po zákazech filmování a veřejného vystupování mohl až v polovině šedesátých let pracovat v Československém rozhlasu. Umělecky se tak mohl realizovat právě v ochotnickém souboru Gongu, a to nejen jako herec, ale také dramaturg a později i režisér. Právě v Gongu se podařilo uvést pro diváky řadu nezapomenutelných divadelních her, které se vymykaly tehdejšímu uměleckému počinům. Vzpomínku na pana Ivana Jandla naleznete ve foyer Divadla Gong naproti hlavnímu vchodu.

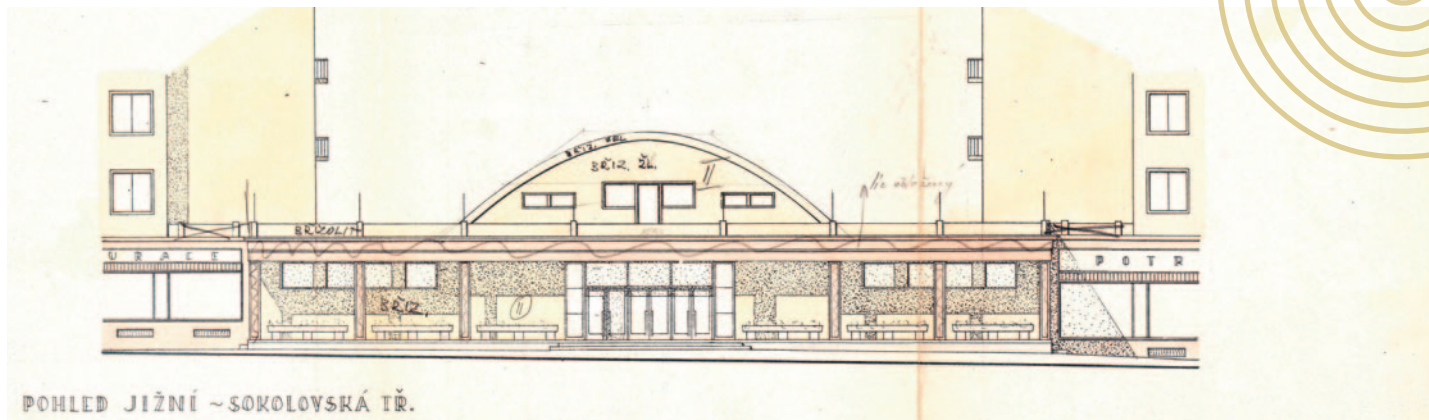
Historické okénko uzavřeme připomenutím, že kromě těchto dvou velmi výrazných ochotnických spolků existovaly i další spolky šířící kulturu, jako např. Záboj, Lyra, Omladina, Vousáč, Kroužek mláďenců, Ostrostřelci, Věnceslav a další.

Do období před samotným vznikem Gongu, ještě pod hlavičkou Obvodního kulturního domu Prahy 9, lze zařadit ještě jednu zásadní událost. Do těchto poválečných let se zapsalo historické ocenění československého herce – první Oscar pro tehdy dětskou hereckou hvězdu Ivana Jandla. Ten se později stal výraznou osobností, zejména ochotnické činnosti v rámci Gongu.

Fotografie místa, kde dnes stojí Divadlo Gong, z první poloviny 20. století

Od založení divadla až do 80. let

Centrum kultury ve Vysočanech, původně nazývané Osvětová beseda, později získalo svůj název Gong podle amatérského divadelního spolku, který zde působil již od roku 1890. Své sídlo našlo v přízemní budově, která svým vzhledem, a především pak charakteristickou siluetou půlválce střechy sálu, narušuje jinak oku nepříliš lahodící okolní zástavbu tolik typickou pro 50. léta minulého století, které se nevyhnuly ani rychle bující Vysočany. Samotné stavební povolení č.j. 2.374/1955 bylo vydáno v roce 1955 a v průběhu roku 1958 byl objekt ve stavu vybudování a očekávání udělení kolaudačního rozhodnutí.

Vybočit z řady se této kulturní instituci ostatně povedlo nejen po stránce architektonické. Ačkoli Gong vznikl na konci páté dekády 20. století jako typický šířitel kultury a osvěty korespondující s linií narýsovanou vládnoucí Komunistickou stranou, podařilo se mu záhy diktátu socialistického realismu úspěšně vzdorovat. Velkou zásluhu na tom mělo několik zásadních osobností ochotnického divadla, které tu působily od 60. let až do revoluce v roce 1989. Nejdůležitější z nich byl nepochybně dramatik, režisér a herec Ivan Jandl, dnes již pozapomenutý, avšak navzdory první český držitel slavného Oscara. Navzdory perzekuci, prostřednictvím kterým ho vládnoucí režim odřízl

od oficiálního působení v kultuře, dokázal bytostný bohém Jandl v Gongu vytvořit a vést uznávaný amatérský divadelní soubor vymykající se svou produkcí z konformity a šedi doby. Procházet minovým polem schvalovacích procesů, zákazů a cenzury pomáhala souboru Dana Mrkvičková, která v Gongu pracovala nepřetržitě od maturity až do svých důchodových let. Významnou roli tu sehrál i její manžel, Pavel Mrkvička, který je režijně i herecky podepsán pod řadou úspěšných inscenací souboru. Zapomenuta by však neměla být ani další

legenda vysočanského ochotnického divadla Lili Šafaříková, která se podílela na všech hrách Gongu.

Období od založení divadla koncem padesátých let až po pozdní osmdesátá léta lze rozdělit do několika úseků. Každé z těchto období si představíme podrobněji a v každém z nich se pokusíme nalézt divadelní stopu, přesněji divadelní představení, která jsou místními pamětníky považována za klíčová a mimořádná.

GENERÁLNÍ INVESTOR
KOMPLEXNÍ BYTOVÉ VÝSTAVBY
ÚNV HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

PRHA 1, RASNOVKA 8

Odbor pro výstavbu rady
ÚNV 9
Sokolovská 14
Praha - Vysočany.

Obecní ústřední výbor v Praze 9
Datum: 14. IV. 1958
2265 58

Vaše zpráva značky ze dne 10.4.1958.
Název značky: 9/11-Kult.středisko/Ú11/h
Praha dne 10.4.1958.

Věc: Líbeň, kulturní středisko, žádost o povolení k užívání.

Žádáme o vypsání kolaudačního řízení za účelem vydání povolení k užívání výše uvedeného kulturního střediska, postaveného na základě stavebního povolení vydaného odborem pro výstavbu rady ÚNV v Praze 9 čj. 2.374/1955-Vyst.-Hu ze dne 29.11.1955.

Stavba byla projektována Státním ústavem pro projektování hl.m.Prahy, hlavní projektant ing. Hlaváček, Praha 3, Opletalova 36 a provedena n.p. Pozemní stavby, Praha 1, Revoluční 15.

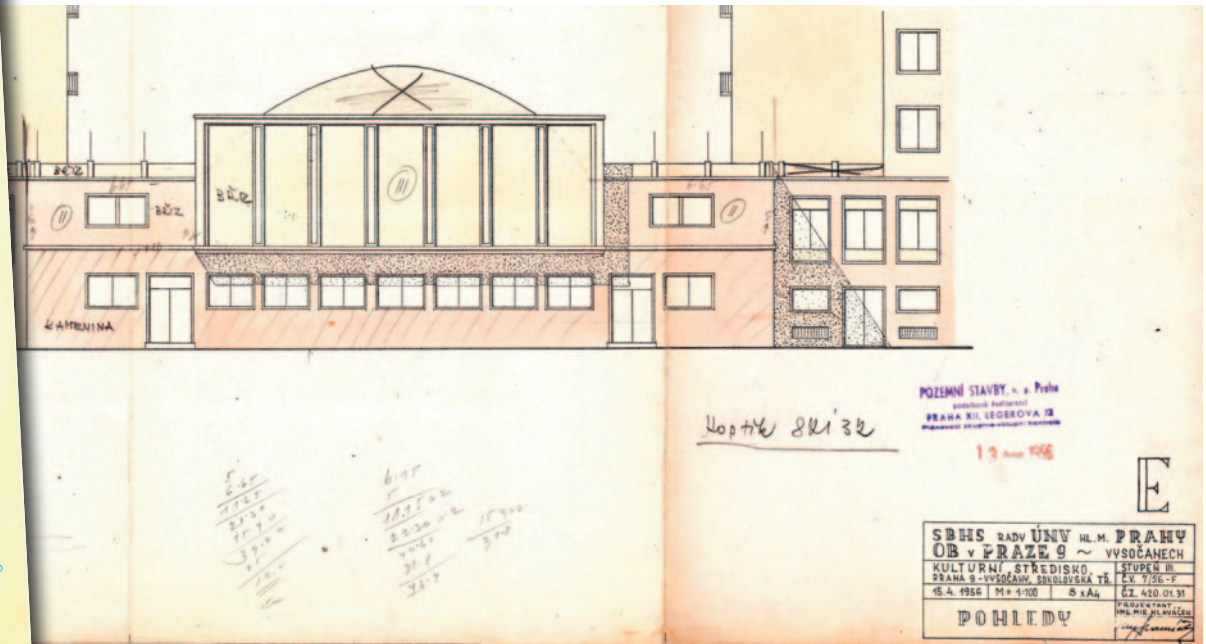
K tomuto kolaudačnímu řízení budou přibývány všechny interesované složky, zejména:

- 1) Generální investor komplex bytové výstavby ÚNV hl.m.Prahy, Praha 1, Rasnovka 8
- 2) Pozemní stavby n.p. Revoluční 15, Praha 1,
- 3) Osvětová beseda ÚNV v Praze 9, s. Krupka,
- 4) Rada ÚNV v Praze 9, reř. školský a kulturní
- 5) SUPRO, Praha 3, Opletalova 36 arch. ing. Hlaváček.

Přijímací řízení mezi investorem a gen.dodavatelem bude zahájeno 15.4.1958 a bude pravděpodobně skončeno do 25.4.1958.

GENERÁLNÍ INVESTOR
KOMPLEXNÍ BYTOVÉ VÝSTAVBY
Ú.N.V. hl. Prahy

Výtisk Jilmanů tel. 215/8221
kl.
Telefon: 215
SÚ 13-509-38-H

60. létům vládlo ochotnické divadlo

V šedesátých letech se zájmu těšilo především ochotnické divadlo. Na představeních se podílely zmiňované osobnosti: Ivan Jandl a Lili Šafaříková. Dle pamětníků té doby je třeba připomenout dvě představení z této dekády. V roce 1962 to byla hra Aloise Jiráska Zemanka (obrázek programu) a roku 1966 veselohry Zvíkovský rašáček a Paní mincmistrová, uvedené souborem kulturního střediska v Praze 9 Gong k stému výročí trvání souboru veselohry.

LILI ŠAFAŘÍKOVÁ, 20. 4. 1926–4. 3. 2010, byla velmi výraznou osobností spojenou s Divadlem Gong. Působila zde v amatérském souboru mezi roky 1960–1990. Později pak až do roku 2010 jako herečka, režisérka a scénáristka divadelního souboru Post Scriptum. Během svého působení se stala legendou v pravém slova smyslu, kdy se podílela ať už herecky nebo jinak, na více než třech desítkách divadelních představení. Nelze také opomenout dlouholetou knihovnickou činnost, které se v naší městské části paní Lili Šafaříková věnovala. V roce 2010 byla oceněna in memoriam Cenou Městské části Praha 9.

70. léta ve jménu politických idejí, zábavních pořadů a pořádání kurzů

V sedmdesátých letech došlo k útlumu samotné kulturní činnosti divadla a v rámci probíhající normalizace byla jeho budova svědkem řady zejména ideově laděných setkání. Přednost před múzami tak dostávali funkcionáři, a v prostorách Gongu se pilně schůzovalo.

Zároveň se v sále divadla, tehdy obvodního kulturního domu, konala pravidelná natáčení televizních pořadů, zejména pak pamětníkům dobře známá televizní soutěž Desetkrát odpověz. Málokdo si již dnes vzpomene na soutěž 8 vteřin a dost. Zpřístupnění prostor pro televizní natáčení i v tehdejší době mělo pro divadlo pozitivní ekonomický efekt, a umožňovalo tak fungování amatérského divadelního spolku. Z tohoto pohledu je možné 70. léta hodnotit jako amatérskému divadlu vstřícná.

Postupující normalizace se musela projevit také v dramaturgii divadelních představení. Příkladem může být drama o boji proti fašismu Junje Burjakovského – Praha zůstane má!, věnované 25. výročí Vítězného února.

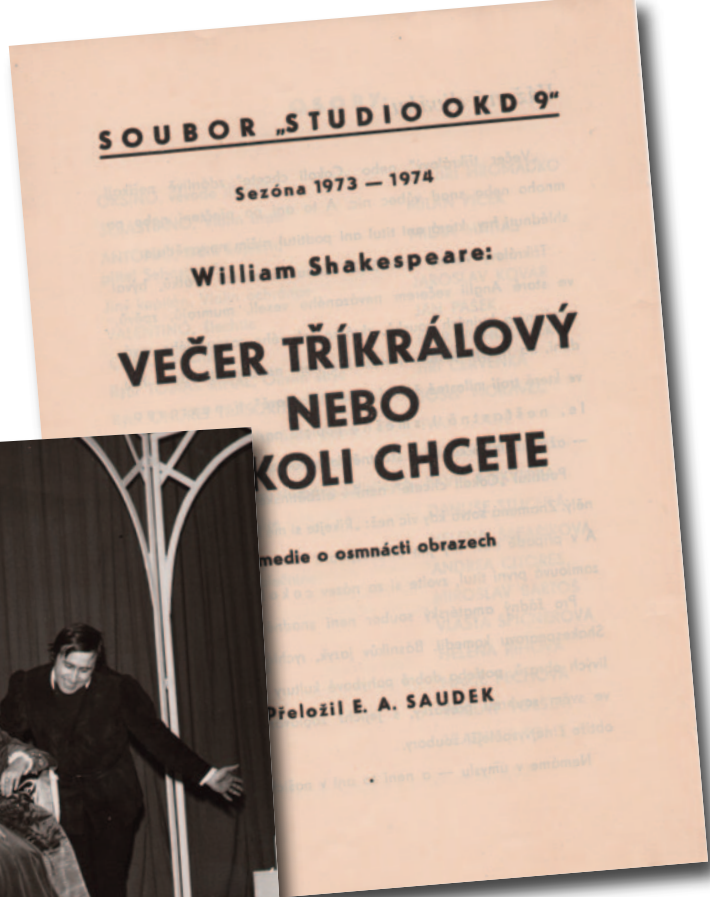
Na pozadí tohoto divadlu nevlídnému prostředí se však stále odehrávala amatérská divadelní činnost. Zásadním představením,

Danuše Mrkvíčková
v Shakespearově hře
Večer tříkrálový
aneb *Cokoli chcete*

G 10

na které vzpomíná řada divadelních odborníků a diváků, je *Večer tříkrálový* nebo *cokoli chcete*. Představení bylo uváděno v sezóně 1973–1974 souborem „Studio OKD 9“.

Veřejnost si tedy cestu do Gongu našla i v této době. Druh činnosti obvodního kulturního domu, který sem lákal čím dál víc zájemců, by mohl být pro leckoho překvapivý. Kurzy! Občané ČSSR strádající nedostatkem kvalitního zboží v obchodech pochopili, že jedinou možností je, kromě uplácení vedoucích v prodejnách, vyrobit si potřebné věci svépomocí. V duchu rychle zprofanovaného a nezřídka i vysmívaného hesla „Udělej si sám“, se začali hlásit do nejrůznějších kurzů, které jim měly poskytnout potřebné znalosti. Kromě dlouhodobě oblíbené výuky hudby či hodin cvičení se lidé začali houfně hlásit do kurzů psaní na stroji, těsnopisu, cizích jazyků, a především do kurzů šití.

80. léta přinesla změnu

Osmdesátá léta se nesla ve znamení změny. V Gongu totiž začaly pravidelně vystupovat profesionální divadelní soubory (obrázky z představení). Kromě divadelní produkce se zde odehrávaly také koncerty hudebních skupin, které rozhodně nelze označit za tehdejší režimem podporované.

V 80. letech existovala v rámci celého městského obvodu tzv. zájmová umělecká činnost, kterou měla na starosti paní Danuše Mrkvičková. Zároveň je třeba zmínit i další oblast, která byla s obvodem a také s Gongem spojena, a sice mimoškolní vzdělávání. To bylo v gesci paní Evy Kořánové. Obě tyto činnosti se spojovaly např. v rámci soutěží jako Pražské vajíčko (dětská recitační soutěž) či Ruský kalich.

V této době sice divadelní amatérský soubor fungoval, ale četnost představení byla čím dál nižší. Původní osobnosti, na kterých byl amatérský soubor postaven, pomalu odcházely a následně už se je nedařilo nahradit. Tato situace se však na počátku devadesátých let příchodem divadelního spolku Post Scriptum změnila.

Hudební žánr v Gongu byl, a stále je, zaměřen především na folkovou a country hudbu, ale během své existence zde existoval prostor k vystoupení všech možných známých i méně slavných

GONG
 Sokolovská 191, Praha 9, tel.: 02 24 40 82 84 49
 Vstupenky vždy hodinu před představením a 100 po - 01 od 18.00 do 20.00 hodin

1.4.	Středa 19.30	- PS John Steinbeck: BREJ DEN, PANE DOKTORE soubor Post scriptum
2.4.	Čtvrtek 19.30	- Patrick Süskind: KONTRABAS - hraje K. Heřmánek - režie K. Heřmánek a J. Reichel
3.4.	Pátek 19.30	Samuel Beckett: ČEKÁNÍ NA G - hraje L. Mrkvička, K. Heřmánek, - režie V. Polesný
7.4.	Úterý 19.30	BRONTOSAURÍ - večer skiz Díi Nedvědí
8.4.	Středa 19.30	Mirko Halm: SUDÍ NA ŘÍMS - hraje Divadlo bez rávoru, režie L. Mrkvička, komedie o rozvodu
9.4.	Čtvrtek 19.30	NEZMAŘÍ - folkový večer
10.4.	Pátek 19.30	B. Hrabal: HLUČNÁ SANA - hraje L. Mrkvička, K. Heřmánek - režie Evald Schorm
11.4.	Sobota 19.30	Claude Confortes: MARA - hraje P. Zedníček, L. Mrkvička - režie Evald Schorm
15.4.	Středa 19.30	TAJŮPLNÝ OSTR
16.4.	Čtvrtek 19.30	MLÝNY - představení
21.4.	Úterý 19.30	Samuel Beckett: ČE
22.4.	Středa 19.30	Claude Confortes: I
23.4.	Čtvrtek 19.30	Jaroslav Samsonek: I
24.4.	Pátek 19.30	SANTUS QUIC
28.4.	Úterý 19.30	Giovanni Battista - hraje J. Bartoň, P. Zedníček, G. H. Smrčková, - režie Evald Schorm
29.4.	Středa 19.30	Patrick Süskind: I
30.4.	Čtvrtek 19.30	TAJŮPLN

GONG

Sokolovská 191, Praha 9, tel: 82 04 40, 82 04 49
Vstupenky vždy hodinu před představením a 142 pp – 01 od 16.00 do 20.00 hodin

6.5.	Středa 19.30	Giovanni Battista Della Porta: ASTROLOG Hrají: Z. Dušek, V. Bedna, J. Pfluehl, K. Heřmánek, L. Mrkvíčka, P. Zedníček, O. Vlach, T. Brodská, L. Zedníčková, Z. Bydžovská, V. Dlouhý, P. Pospíchal ... Režie: E. Schorm
12.5.	Úterý 19.30	Patrick Süskind: KONTRABAS Hraje Karel Heřmánek Režie: Karel Heřmánek a J. Pešchel
13.5.	Středa 19.30	KLAUNOVA ZPOVĚĎ Jedna z prvních hvězd naší popmusic Petr Novák a G+B
14.5.	Čtvrtek 19.30	Claude Confortis: MARATÓN Hrají: P. Zedníček, L. Mrkvíčka, K. Heřmánek, P. Pospíchal, L. Slavková Režie: E. Schorm
17.5.	Neděle 19.30	Giovanni Battista Della Porta: ASTROLOG Hrají: Z. Dušek, V. Bedna, J. Pfluehl, K. Heřmánek, L. Mrkvíčka, P. Zedníček, O. Vlach, T. Brodská, L. Zedníčková, Z. Bydžovská, V. Dlouhý, P. Pospíchal ... Režie: E. Schorm
19.5.	Úterý 19.30	SPIRITUÁLNÍ KVINTET Fokový večer se skupinou, která se již přes 30 let těší z pěníné posuchačů.
20.5.	Středa 19.30	Samuel Beckett: ČEKÁNÍ NA GODOTA Hrají: L. Mrkvíčka, K. Heřmánek, L. Federová, Z. Dušek Režie: V. Polasný
21.5.	Čtvrtek 19.30	MLŮNY Divadelní představení souboru Sklep na motyvy prvotní Václava Havla a K. Bryndy "Život před sebou"
24.5.	Neděle 19.30	Bohumil Hrabal: HLUČNÁ SAMOTA Hrají: L. Mrkvíčka, V. Bedna, H. Smečková, L. Geprtová, Z. Bydžovská, P. Pospíchal, T. Brodská, K. Heřmánek, P. Zedníček a další. Režie: E. Schorm
26.5.	Úterý 19.30	VEČER POLOZPADLÉ DVOJICE Jiri Dídáček a Jan Burtan s večerním přímým přenosem a povídkami
28.5.	Čtvrtek 19.30	TRAJÓPLNÝ OSTROV Divadelní představení souboru Sklep
29.5.	Pátek 19.30	Bohumil Hrabal: HLUČNÁ SAMOTA

Na měsíc červen připravujeme:
- divadelní představení souborů Sklep a Divadlo bez zábradlí
- koncert skupiny Brontosauři a Nerez ...

Předprodej vstupenek Alia, Melantrich, Černá

Jiří Pavlica a Hradišťan

provozní a funkční změny ve foyeru divadla. Zároveň však tuto úpravu vyhodnocují jako necitlivou k interiéru, ať už se jedná o likvidaci mramorové podlahy, nebo dřevěného ostění se zrcadly. Na větší rekonstrukci, která budovu Gongu dotvořila do současné podoby, si museli zaměstnanci, a především návštěvníci, počkat až do roku 2009. Teprve tehdy dostal velký sál dnešní podobu s divadelním hledištěm, které lze zároveň složit a vytvořit tak vhodný prostor pro stojící publikum.

Zakončujeme-li výlet do 80. let minulého století informací o rekonstrukci Gongu, stojí za zmínku ještě jedna zajímavost. Roce 1987 bylo na základě nedostatku společenských prostor v rámci obvodu Prahy 9 rozhodnuto o zahájení stavby vhodného prostoru pro kulturní vyžití občanů. V řeči tehdejšího rozpočtu se předpokládala částka vyšší než 321 milionů Kč. K samotné realizaci však nikdy nedošlo. Zůstal tak zachován jak Gong, a to jako hlavní divadelní prostor v rámci obvodu, tak také místo, na kterém měl stát zmíněný nový společenský sál, tedy park naproti vysočanské poliklinice, kde se v současné době nachází i dětské hřiště.

Rozhovor

JIŘÍ DĚDEČEK

Jaké jsou Vaše vzpomínky na vystupování v 80. letech, kdy byl Gong jednou z nemnohých scén otevřených písničkářům?

Vzpomínky jen ty nejkrásnější. Ono se to tak obvykle říká, když člověk nechce urazit, ale v případě Gongu a klubu jsou moje vzpomínky opravdu jedinečné. Tak skvělé publikum se i tehdy těžko hledalo, stejně jako tak odvážné vedení a dramaturgie. Představení se často měnila v bouřlivou manifestaci, opony (i když třeba doslovně nebyly) nebraly konce. Vypadalo to chvílemi, jako kdyby nikde žádní komunisti nebyli, jako by existovalo jen publikum a já. Však také nahrávky, které se z koncertů v Gongu a klubu Prosek uchovaly, patří ke zlatému fondu, myslím, že z nich často vydavatelé čerpají, chtějí-li na dobu zavzpomínat a uvést příklady. Já jsem se navíc koncem 80. let stal na chvíli kmenovým umělcem Gongu – ještě doznívala doba, kdy bylo třeba mít zřizovatele, který umělce vybavil jakýmsi povolením a hlavně mu dovozoval fakturovat, a já jsem tehdy vyměnil DK ROH Trutnov za KD Gong.

V 80. letech nebyl Gong pouze koncertní scénou, ale také prostorem pro možnost vyjádření v té době potlačované občanské společnosti,

mimo jiné i prostřednictvím podepisování Několika vět či petice za propuštění Václava Havla. Jak jste tyto občanské aktivity vnímal Vy?

Já jsem měl radost, že se to ve společnosti konečně začíná vařit, oba dokumenty jsem s sebou vozil na představení a vždycky po poslední písničce jsem je nabízel k podpisu. Myslím, že jsem nasbíral po republice hezkých pár archů, ty jsem pak odevzdával Jiřímu Křížanovi, který s nimi v Havlově štábu pracoval dál. Byl jsem pyšný, když se některá jména, která jsem osobně ulovil, četla na Svobodné Evropě. A těšilo mě, že Gong je u toho.

Co byste popřál Divadlu Gong do dalších let?

No teď zrovna, když tak koukám na politickou scénu, aby už nemusel být tím prostorem pro vyjádření potlačované občanské společnosti... Ale vážně, aby chodili ti správní lidé a aby nám ještě dlouho vydržel. A aby mě občas pozval 😊.

Nová éra od 90. let do současnosti

K zásadním změnám došlo po revoluci v roce 1989. Vedení OKD se tehdy učilo přežít v nových podmínkách. Novou ředitelkou se stala Hana Sassmannová, kterou v roce 1991 vystřídal ve vedoucí pozici její tehdejší zástupce Josef Pavlata. Tomu se díky jeho mimořádným organizačním schopnostem a několika šťastným okolnostem podařilo i v době masivního odlivu diváků zachránit Gong před zánikem. Gong se postupně během 90. let mohl pyšnit hned několika významnými kmenovými divadelními soubory. Nejdříve zde působil Náhradní divadlo (J. Kraus, E. Holubová, B. Klepl, J. Ornest). (obrázky z představení) Od roku 1992 zde hrálo svá slavná

představení Revizor, Tango či Play Strindberg Divadlo Bez Zábradlí Karla Heřmánka. Kromě jeho principála tak mohli diváci ve Vysočanech pravidelně vidat V. Dlouhého, L. Mrkvičku nebo D. Kolářovou, a to až do roku 1998. Posledním stálým souborem v řadě se pak stalo Divadlo Jana Hrušínského.

Divadlo Sklep

Divadlo Bez Zábradlí

Rozhovor

KAREL HEŘMÁNEK

Jaké jsou Vaše vzpomínky na působení v Divadle Gong v 90. letech, které se stalo po několik let domovskou scénou Vašeho souboru?

Vzpomínky jsou ty nejlepší. V průběhu působení v Gongu vznikla řada divadelních her našeho repertoáru a část z nich hraje naše společnost do současnosti. Gong byl pro nás přívětivým přístavištěm, vážili jsme si přátelského přístupu. S tehdejším ředitelem Josefem Pavlatou nás pojí osobní přátelství dodnes.

Vaše divadlo po svém založení působilo na několika pražských scénách. Čím bylo Divadlo Gong pro Vás a Váš soubor výjimečné?

Gong máme spojený se začátky našeho souboru. Krátkodobě jsme působili například v Žižkovském divadle, ale veškerá dřívější působišťe lze označit za návštěvy. V Gongu jsme si připadali jako doma. Začátek 90. let byl dobou, kdy řada divadel měla problémy s návštěvností. K nám do Gongu si diváci vždy cestu našli, i když oproti ostatním divadlům jsme byli vlastně na pražské periferii.

Co byste popřál Divadlu Gong do dalších let?

Přeji Gongu vše dobré. Přeji mu, aby se všichni účinkující v divadle cítili dobře, tak jako my před lety. A samozřejmě, aby byl Gong nadále úspěšný.

Také hostující soubory patřily v této době k pomyslné „první divadelní lize“. V Gongu tak byly na přechodnou dobu k vidění i inscenace Divadla Sklep. Na prknech tehdy ještě kulturního domu zde hostovalo i Radošínské naivní divadlo, Divadlo pánů Lasici a Satinského, Divadlo Bolka Polívky a působil zde i polský režisér J. Czernecki s divadlem Černá labuť. Svě věrné publikum si ve Vysočanech vytvořil i úspěšný amatérský spolek Post Scriptum.

Souběžně se Gong stal, a až do dnešních dnů stále představuje, domovskou scénou Divadla AHA!, které se věnuje především tvorbě divadelních představení pro děti a mládež, a které zde nastudovalo již více než šedesát titulů pro všechny dětské i mládežnické kategorie.

Na začátku 90. let bylo možné pozorovat celopražský propad návštěvnosti divadel. V Gongu ale nadále pokračovali všichni písničkáři a stejně tak i například Divadlo Sklep. Zmíněný soubor Karla Heřmánka zde měsíčně odehrával 10 až 20 zcela vyprodaných představení. Odchodem souboru začala éra Gongu dětem.

Kurzová činnost pokračovala i v 90. letech. Kurzy věnované ručním pracím a obdobným činnostem se začátkem 90. let přetransformovaly na výuku angličtiny, a to pod taktovkou rodilých mluvčích. Později začalo fungovat vzdělávání standardní, již mimo Gongu. A tradice kurzů je v Gongu dodržována a rozvíjena dodnes.

*Divadlo Bez Zábudlí,
hra *Blbec k večer**

Divadlo Astorka

Post Scriptum,
divadelní komedie Cyril

Post Scriptum

Divadelní spolek Post Scriptum je spojen s kulturní scénou městské části po řadu let. Samotné amatérské divadlo začalo svoji činnost již v roce 1970, nicméně s prostory v Libni je spojen až od roku 1991. Ačkoli bylo působení spolku Post Scriptum v budově Gongu krátkodobé – v roce 1993 se přestěhoval na Prosek – nelze opomenout skutečnost, že právě příchod Post Scriptum do prostor Gongu znamenal mimo jiné sloučení tehdejšího divadelního souboru s názvem Gong do jednoho celku. Do sloučeného souboru přešla řada osobností, na prvním místě je třeba zmínit paní Lili Šafaříkovou, legendu amatérského divadla několika předchozích dekád. Jak už bylo připomenuto dříve, název získal Gong dle amatérského souboru, který ve Vysočanech a v Libni působil od roku 1890. Divadelní soubor Gong tak zanikl, ale jméno přetrvávalo a v dalších desetiletích představovalo značku, která je u veřejnosti velmi dobře známá.

Divadlo AHA!

V 90. letech začala dlouhodobá spolupráce mezi Gongem a amatérským divadelním souborem. Po odchodu divadelního souboru Karla Heřmánka přišlo divadlo AHA! Tento soubor, který vznikl v roce 1982 v Lysé nad Labem, se původně věnoval představením pro dospělé diváky, absurdnímu divadlu a současným autorům. V Gongu se však začala psát úplně nová kapitola. Divadelní soubor se významně profesionalizoval a zásadním způsobem se podílel na fungování projektu "Gong dětem". V roce 1999 se soubor na prknech Gongu uvedl hrou Trampoty kmotry Lišky aneb Kdo je nejhloupější?

V počátcích působení divadla AHA! v Gongu výrazně pomohlo získání čtyřletého grantu, díky kterému se podařilo soubor profesionalizovat, ačkoli ani to neznamenalo, že by účinkující byli zaměstnanci divadla.

Divadlo postupně opustilo své původní plány, že dopolední představení budou věnována dětskému divákovi a večerní dospělému publiku. Ani tak soubor na divadelní představení určené pro dospělé zcela nerezignoval a divadelní hry, původně připravené pro dospělé publikum, vhodnou formou přizpůsobil obecnstvu mladšímu. V souvislosti s divadlem AHA! je nezbytné zmínit jeho zaměření nejen na děti, ale také na mládež. Tento přístup byl koncem 90. let zcela ojedinělý a lze konstatovat, že se tak podařilo nalézt a zacelit mezeru na trhu.

Ani divadlu AHA! se však po čase nevyhнул postupný úbytek diváků, a proto bylo třeba přijít opět s něčím novým. A znovu to byla myšlenka inovativní – uvádění divadelních představení určených mládeži, která však zároveň vhodnou a zábavnou formou doplňovala výukovou látku a reagovala na aktuální problémy, se kterými se žáci vyšších ročníků základních škol a také škol středních setkávali. Jako příklad lze uvést problematiku sociálních sítí, zpracovanou v představení (Ne)bezpečná (ko)média. S divadlem AHA! a Gongem je tak spojen slogan "Se zábavou za vzděláním".

Současná témata jsou totiž stále podávána zábavnou a atraktivní formou. Třeba v aktuálně hraném představení Masaryk je děj realizován formou únikové hry. Kromě toho je vždy představení promyšleno i s ohledem na nejmladší diváky, u kterých je často

*Vlevo nahoře Divadlo AHA!,
Masaryk*

*Vpravo nahoře Divadlo AHA!,
Trampoty kmotry lišky*

*Dole Divadlo AHA!,
Elektrický Emil*

Divadlo AHA!,
(Ne)bezpečná (ko)média

náročné udržet jejich pozornost. Představení jsou proto koncipována v délce kolem 70 minut a do děje není vložena přestávka.

Divadlo AHA! v letošním roce slaví 20 let působení v Gongu, kdy se z původně amatérského souboru stal soubor profesionální. Tento soubor pod vedením Jakuba Sticha odehrál v posledním roce 276 představení, které zhlédlo více než 33 tisíc diváků. Zajímavostí je, že po celou dvacetiletou historii divadla AHA! spojenou s Gongem, se na repertoáru udrželo představení Příhody Ferdý Mravence, ve kterém se v průběhu let obměnilo herecké obsazení u všech postav, až na představitele hlavní role.

Ředitel divadla AHA! Jakub Stich a jeho kolegové však neustávají v hledání dalších témat vhodných ke zpracování. Již nyní opatrně prozrazují, že by se do budoucna rádi věnovali problematice třídění odpadů či cizím jazykům. V neposlední řadě pak hledají vhodné způsoby, jak napomoci dnes často opomíjené a zanedbávané hudební výchově.

G 20

ROZHOVOR

JOSEF PAVLATA – bývalý ředitel Gongu

Josef Pavlata je nejdéle sloužícím ředitelem Gongu v jeho historii. Pracovně byl s Gongem spjat téměř třicet let.

Jak vzpomínáte na začátky Vašeho angažmá v Gongu?

V osmdesátých letech jsem pracoval v Kulturním domě Ládví a spolupracoval jsem s Gongem. Byla to doba, kdy v obou kulturních domech vystupovali například písničkáři a naše spolupráce mimo jiné spočívala v jakési koordinaci programu. Později jsem přešel do Gongu a v roce 1991 jsem se stal ředitelem.

V Gongu jste byl ředitelem téměř čtvrt století. Jak byste charakterizoval své působení v této funkci?

Prvních osm let bych mohl označit jako boj o zachování tohoto výjimečného střediska. Původní kulturní dům měl 80 zaměstnanců, nebyl to jenom Gong. Později se podařilo stabilizovat stav zaměstnanců. Od té doby se prakticky funguje ve stabilní sestavě 20 lidí. Směrování k divadlu byla vždy moje představa. Dalších zhruba osm let probíhala příprava Gongu na divadelní scénu s vlnkovou lodí projektu

celou dobu mého působení v divadle pracovali a pracují tam dodnes. Jsou to lidé, kteří žijí s divadlem a také s ním stárnou. Z tehdejších dvacátníků jsou dnes čtyřicátníci, padesátníci.

Divadlo dětem, který jsem vymyslel, a jsem rád, že je dodnes funkční.

Posledních osm let lze charakterizovat jako usazení a utužení nastaveného systému, kolem roku 2012 jsem se začal připravovat na ukončení svého působení a předával divadlo spolupracovníkům.

V čem podle Vás spočívá výjimečnost Gongu?

Jsem potěšen například tím, že parta lidí, kteří se mnou v divadle začínali, jsou stále zaměstnanci divadla. Tedy po

Budoucnost divadla Gong

Vpravo nahoře
Koncert skupiny Sto zvířat

Divadlo AHA!,
Příhody Ferdý Mravence

Z období posledních 20 let je třeba opět připomenout zejména projekt "Gong dětem", který stále běží a do budoucna bude pokračovat. Gong však představuje nejen divadlo, ale také kulturní a společenské centrum. Kromě divadla se tak věnuje mnoha dalším činnostem. Vhodným příkladem jsou třeba pořádání kurzů z různých zajímavých oblastí. Propojení mezi divadlem a nabízenými kurzy vytvářejí například kurzy herectví, kdy si jednotliví účastníci osvojují základy herectví a na konci kurzu absolvují představení na prknech divadla Gong. Snahou tak je nabízet veřejnosti kurzy, které jsou více či méně interaktivní.

G 22

Zhruba 80 % činností Gongu je však věnováno divadlu. Probíhají zde standardní komerční představení, ale také představení divadla AHA!, které se věnuje především představením pro děti a mládež. Dramaturgie však tíhne k divadlu. Je však třeba myslet i na zdokonalování technického zázemí divadla, které je plánováno v následujících letech.

ROZHOVOR

MARTINA FIALOVÁ
– ředitelka Divadla Gong

Jak se divadlo Gong přizpůsobuje současnému divákovi? Přece jen, doba se neustále mění a přináší nová témata i formy komunikace.

Gong aktuálně navazuje na dřívější tradici folkových koncertů a publiku se snaží přiblížit i další hudební žánry, například jazz. Výhodou zrekonstruovaného sálu s posuvným hledištěm je pak možnost vytvořit prostor pro stojící diváky. Díky spojení jeviště s publikem tak vzniká poměrně

unikátní atmosféra, která mimořádně dobře funguje. V prostorech Gongu je proto možné zažít i rockový koncert. Připomeňme např. koncert skupiny Sto zvířat po 15 letech. Díky dlouhé historii Gongu se při jednání zejména s mladšími hudebními skupinami neřídko stává, že členové oslovených skupin si pamatují Gong jako místo, kam sami chodili na školní představení a neumějí si představit v takovém prostoru koncertovat. Díky již zmiňované rekonstrukci však zjistí, že se jedná o ojedinělý prostor v rámci Prahy, koncerty zde jsou pak velice úspěšné a hudební skupiny se sem rády vrací.

Můžete nám stručně popsat každodenní provoz divadla Gong?

Divadlo Gong je místem, které žije po celý den. Málokdy najdete dveře do divadla zavřené. Již od rána zde probíhají dětská představení, respektive představení pro mládež. Následují zkoušky, dílny a večer se konají divadelní představení či koncerty. Využívá se nejen hlavní prostor divadla, ale také malý sál a zkušebna. Samozřejmostí jsou také pronájmy prostor divadla, která představují ekonomický přínos. Postupně se do prostor Gongu vracejí také filmové a televizní štáby, které byly pro Gong symbolické v sedmdesátých letech minulého století. Stejně tak nelze opomenout, že prostory Gongu využívá městská část pro akce pořádané pro seniory. Prostor Gongu je tak otevřen celé společnosti, napříč všemi věkovými skupinami. Díky

tomu je Gong v rámci pražských kulturních a společenských zařízení zcela unikátní. Aktivit zde probíhajících je tolik, že mnoho dalších se přesunulo či rovnou vzniklo v Obecním domě v Jandově ulici, kde sídlí ředitelství Gongu.

Jak sama říkáte, divadlo Gong má své aktivity i mimo zdi domovské budovy. Pokud jde ale třeba o Letní scénu Harfa, mnoho návštěvníků jistě netuší, že za tímto žádaným kulturním počinem stojí právě Gong.

Ano, nejen obyvatelé Prahy 9 se v průběhu prázdnin setkávají s divadelní přehlídkou Letní scéna Harfa. Za touto aktivitou se skutečně skrývá Gong. Program přehlídky je koncipován tak, že nazkoušená představení jsou pak v průběhu podzimních a zimních měsíců k vidění právě v Gongu. A nezřídka se jedná o představení, ve kterých vystupují známé tváře. Pokud v rámci divadelní přehlídky není možné odehrát představení pod otevřeným nebem, poskytuje Gong operativně své prostory.

Jaké jsou vaše ideje, pokud jde o budoucnost Gongu? Jistě máte mnoho nápadů, které byste ráda převedla do reality.

Naším přáním do budoucna je zorganizovat v Gongu přehlídku mimopražských souborů. Pracovně tento nápad zatím nazýváme Festivalové období. Stejně tak bychom rádi představili naše aktivity mimo Prahu sami. Rádi bychom

v Gongu přivítali také velká jména, a to nejen na poli hereckém, ale také například hudebním. Jako absolventka studia klasické hudby bych si v Gongu velmi ráda přála zorganizovat koncerty vážné hudby.

Většina nápadů však naráží na ekonomickou náročnost, nicméně věřím, že se alespoň některé z nápadů podaří realizovat a přinést tak divákům nové programy.

Rozhovorem s paní ředitelkou Martinou Fialovou jsme uzavřeli publikaci věnovanou fenoménu Divadla Gong. Jak je z textu patrné, více než stoletá tradice kulturního života městské části získala v Divadle Gong klíčovou instituci, která kulturní život rozvíjí na mnoha frontách a neustále přichází s novými nápady. Přejme proto Gongu to nejlepší i do dalších alespoň šedesáti let.

Divadlo GONG, 60 let

Eva Kořánová et al. (2009)

Přesahy a souvislosti: kniha o Městské části Praha 9,

Vydavatelství Kompakt ve spolupráci s MČ Praha 9

Miroslav Kuranda (2002)

100 let města Vysočan, Městská část Praha 9

Broncová Dagmar (1997) **Knihy o Praze 9,**

Vydavatelství a nakladatelství MILPO

Materiály Vlastivědného klubu Rokytka

Materiály Divadla Gong

Fotografie a ilustrační materiály: Jan Šilar,
soukromý archiv paní Danuše Mrkvičkové,
soukromý archiv paní Dany Martinkové

Grafická úprava: Dana Martinková

Vydalo Oddělení kultury, mládeže a tělovýchovy
Úřadu městské části Praha 9, 2019.

www.praha9.cz

